

TRANTSIZIO EKOLOGIKOA ETA JUSTIZIA BATZEN DITU LUXUZKO KONTSUMOAREN ZERGAPETZEAK

Poliki-poliki bidea egiten doa munduko aberatsenei bideraturiko karbono-zergaren ezarpenaren ideia. Bistan da, ultra aberatsak sutsuki dira horren aurka eta dirua boterea denez, eragina dute erabakian. Baina, aldi berean, dela ekonomialarien argumentuak ala testuinguru sozioekologikoak, geroz eta datu gehiagok dute neurri fiskal horren beharra azpimarratzen. Azkenik, uztailaren 11n Suitzako eta Ingalaterrako bost zientifikok plazaraturiko ikerketa doa zentzu horretara: luxuzko kontsumoa zergapetzeak urtero %6 murriztuko lituzke pribatuen isurketak, 2050erako 100 gigatona karbono baliokideren isurketa saihestuta –beroketa globala bi gradutara mugatzeko herritarrok egin beharko genukeen murrizketaren %75–.

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Trantsizio ekologikoa justizia klimatikoarekin errimatzen duen proposamen serio bat lan-du dute Lausanne (Suitza) eta Leeds (Ingalaterra) hirietako unibertsitateetako Yannick Oswald, Joel Millward-Hopkins, Julia K. Steinberger, Anne Owen eta Diana Ivanova ikerlariek, zeinetan ondokoa frogatzen duten: “Luxuzko ondasunen gaineko karbono-zergak nabarmen lagun dezake Parisko Akordioaren helburuen lorpena”.

Uztailaren 11n plazaratu dute *Luxury-focused carbon taxation improves fairness of climate policy* (“Luxura bideratutako karbonoaren gaineko zergak klima-politikaren bidezotasuna hobetzen du”) ikerlana *One Earth* komunikabidean. Orotara 88 herritako errealitateetik abiatuak –munduko BPGaren eta biztanleriaren %90 ordezkatzen dutenak– luxuzko ondasunen zergapetzeak ingurumenean lituzkeen emaitzak aurkeztu dituzte. Emaitza esanguratsua da: urtero %6 murriztuko lituzke pribatuen isuriak, 2050erako 100 gigatona karbono baliokideren isurketa saihestuta –beroketa globala 2°C-tara mugatzeko herritarrok bideratu beharko genukeen isurketen murrizketaren %75 da, eta 1,5°C-ko heinaren azpitik egoteko egin beharko genukeenaren ia herena–.

Aberatsak ohiko herritarra baino anitzez gehiago kontsumitzen duelako: %10 aberatsenek isurketen %50 eragiten dute. Urtean, batez beste 8.190 tona CO₂ ondorioztatzen ditu bilioidun bakar batek, herritar arruntak baino mila aldiz gehiago. Eta hori begirada kontsumora bakarrik mugatuta. Hau da, inbertituriko diruaren ondorio ekologikoa ez da kontuan hartzen: urtean 2,4 milioi tona CO₂ ondorioztatzen du ultra aberats batek, ohiko herritarrek, 10,7 tona CO₂.

Hori horrela, klima erronkari aurre egiteko orduan, aberatsei mugaturiko betebeharrak bideratzeak zentzu osoa du. Ikerketaren arduradunek, sinpleki bezain argiki oroitarazten dute: “Distantzia handiko hegaldi bat egitea edota udan Porsche kabrioleta gidatzea... aberastasanak du isurketa eragiten, ez dago oinarritzko beharrik hor”.

KARBONO-ZERGAK EZBERDINTASUN SOZIALAK AREAGOTZEN DITUELAKO

1997an onarturiko Kyotoko protokoloak ireki zion bidea karbono gaineko zergari, ideia izanik karbono isurketari loturiko kontsumoa zergapetuta kostua emendatzea eta beraz kontsumoaren gutitzea ondorioztatzea –horrela lortuko litzateke karbono isurketen apaltzea–. Gerora, zergaren gauzapean erakustera eman digu

herritar zaugarrienak kaltetzen dituela, eta azkenean, ez dela hain eraginkorra, horien oinarritzko beharrei erantzuteko kontsumoak direlako eta ezin direlako saihestu –demagun, lanera joateko autoa hartu beharra, edota negu gorrian etxea berotu beharra–. Hori izan zen Jaka Horien haserrea piztu zuen osagaietariko bat.

Ondorio hori oinarri harturik, zentratu dute zergapetze politika luxuzko produktuetara –hots, oinarritzko behar gisa sailkatu ezin diren kaprizetara–. “Egia den arren isurtzen den karbono-tona bakoitzak klima-eragin bera duela, hori ez da egia eskariaren edo justizia sozialaren ikuspegitik, karbono-tona horrek onura desberdinak ematen baititu kontsumitzailearen ala kontsumitzen duenaren arabera. Ondorioz, karbono-tona guztiak ezin dira modu berean saihestu”. Produktuaren araberakoa litzateke zergaren heina eta herrien arabera ere ezberdintasunak egonen lirakeke: herrialde txiroetan 10 dolar inguru litzateke karbono-tona, baina AEBetan 150 dolar inguru –kasuan kasu, gutiago ala gehiago izanik, kontsumitzailearen arabera–.

Zentzu berera doa urte hastapenean Desberdintasunaren Munduko Laborategiak publikaturiko klima ezberdintasunei buruzko txostena. Beren kalkuluei segi, planetako aberatsenen %0,1 –5 milioi do-

%10 ABERATSENEK ISURKETEN %50 ERAGITEN DUTE

Aberatsenen kontsumoari begiratu eta luxuzko kontsumoen partea neurrigabekoa dutela erran daiteke. Eragindako CO2 isurketa herritar arruntarena baino mila aldiz handiagoa du aberatsak. Horregatik du aberatsen zergapetzeak klima aldaketan ere eragina, kontsumo hori txikitu beharko lukeelako.

lar baino gehiago dituzten ultra aberatsak- zergapetzeak urtean ia 1.100.000 milioi dolar ekar ditzake. Diru zama interesgarria, kontuan harturik herri zaurgarriek trantsizio ekologikoa bideratzeko 1.800.000 milioi dolar behar dituztela...

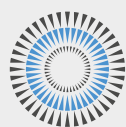
ONDOKOA BAINO HARROAGO IZAN NAHIA

Jet pribatu ala yate, ultra aberatsen neurrigabeko kontsumoa hobeki ulertzeko gakoak ematen ditu *Reporterre* komunikabideak *Taxer les ultrariches, l'idée qui fait son chemin* ("Ultra aberatsak zergapetu, bidean aitzina doan ideia") erreportajea. Zehazkiago, XIX. mendeko ekonomialari Thorstein Veblen-ek garaturiko teoriari tiraka dabil kazetaria: "Ekonomian ondoko printzipioa da nagusi: lehiatzeko joera -besteekin alderatu, besteak gutxieteko- giza izaeraren ezaugarri ezabaezinetako bat da. Ezberdintzeko bitartekoa da aberastasuna, eta bere funtsezko helburua ez da behar material bat asetzera, baizik eta 'bereizkuntza probokatzailer' bermatzea, hau da, goi-mailako estatusaren seinaleak erakustea". Jendartea printzipio horrek bideraturikoa dela dio Veblenek, klase oro dagoelako bere goikoaren harrokeria keinuak imitatzen edo imitatu nahian. "Orotara, imitazioak hondakin uholdea dakar, piramidearen goialdean dagoen bizimodu negargarriak gizarte osoaren bizimoduak bideratzen dituen heinean. XXI. mendearen hastapen honetan bezala, desberdintasun izugarriak ditugunean, hondakin joera horiek asko eragiten dute bizimoduetan, eta ekologikoki jasanezin bihurtu dira".

Hala ere, *One Earth*-eko txostenaren egileek aitortzen dute zerga-politika

horren gauzapena errealista bada ere, konplexua dela, besteak beste, kontsumo-produktu bakoitzaren sailkapena eta zerga-heina finkatzea bera ez direlako simple. Eta nola ez, aberatsen partetik aurkako mugimendua dagoelako, eragin handikoa gainera. Horretaz aritu ginen otsailaren 26ko astekarian, zehazki, *Klimaren auzian erabakiak bideratzea da ultra-aberatsen estrategia* erreportajea.

Baina, egingarritasuna ez dute zalanztan jartzen. Azkenik, ehun bat ekonomialari eta eurodiputatuk testu bateratu bat izenpetu dute, zeinetan ondokoa irakurri dezakegun: "Multinazionalen gaineko zergak bideratzea lortu badugu, aberatsenen gainekoak ere lortu ditzakegu". Justizia klimatikoan aitzina egiteko urrats fiskal hori galdetzen diete NBERi eta Ekonomia Lankidetzeta eta Garapenerako Erakundeari. ●

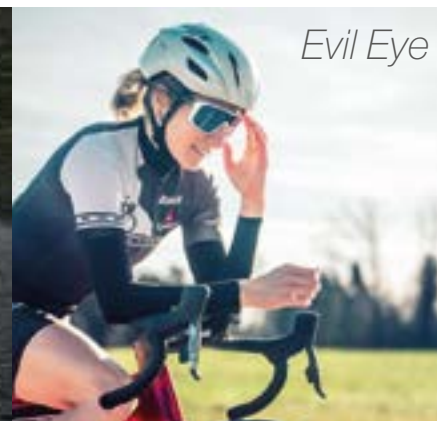

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

zinkunegioptika.com

Evil Eye